

Familien Fjeld

Av Richard Fauskrud

I romjula og nyttårshelgen i fjor (2020) søkte jeg litt etter folk født i Fåberg i den nye 1920-folketellingen på Digitalarkivet. Det var ikke så mye av den som var søkbart så derfor fikk jeg heller ikke så mange tilslag. Det var imidlertid ett navn som fattet min interesse litt mer enn de andre. Det var føderådskona Alette Vipstad på østre Vollan gård i Skatval i Nord-Trøndelag. Alette er et svært sjeldent navn i Fåberg så jeg ble ekstra nysgjerrig. Hun skulle ifølge folketellingen være født 1.8.1841 i Fåberg, men som vi skal se senere så er denne fødselsdatoen feil. Året er imidlertid riktig. Hun var gift med føderådsmann Kristian Vipstad, født 12.12.1849 i Skatval. Kirkeboken viser at Alette og Kristian ble gift i Stjørdal (Nedre Stjørdal) i Nord-Trøndelag 27.8.1879 og hun var da enke. Her fant jeg også farens navn og bevæpnet med denne informasjonen begynte jeg å lete etter henne. Det skulle ende opp i en familie som bodde i Fåberg i første halvdel av 1800-tallet og som brukte navnet Fjeld som slektsnavn. Det ble også en «reise» som skulle ta meg rundt i store deler av Sør-Norge. Med på denne reisen var også et par gausdøler, nemlig Randi Amundsdatter Ånrud, født 1813 i Auggedal, og Hans Eriksen Kleve, født 1804 i Gausdal. Det er vel ikke umulig at noen slektsgranskere i Gausdal kan ha mistet sporet av disse to. I så fall kommer løsningen her. Litt senere skal jeg nemlig avsløre hvor det ble av dem. Vi skal også en ørliten svipptur innom Øyer.

Stamforeldrene til denne Fjeld-familien er ekteparet Anders Sørensen Fjeld og Aase Torgersdatter som døde i Fåberg i henholdsvis 1838 og 1859. Jeg vil starte med å rette opp en feil eller misforståelse, litt avhengig av hvordan man ser på det. I Vingrom i Fåberg ligger det en liten gard som heter Fjell. Aksel Hattestad fra Vingrom skrev på begynnelsen av 1960-tallet manuskripter til en gardshistorie for Fåberg. Ett manuskript for hvert gardsnummer. Disse manuskriptene ble aldri utgitt, men er i dag digitaliserte og er tilgjengelige på hjemmesidene til Fåberg og Lillehammer historielag, og Opplandsarkivet avd. Maihaugen. Under gard nummer 3 Fjell, skriver Hattestad:

«Kring 1820 levde Anders Sørensen Fjeld. Han dreiv ei tid med handel og hadde stort pengeforbruk. Den 27. mai 1820 lånte han såleis 400 spd. av Jacob Peter Webye på Audenhus, og året etter lånte han 115 spd. av kaptein Bjerkebek og 115 spd. av Lars Olsen Grundt.»

Et par avsnitt lenger ned i manuskriptet skriver han så:

«Fem år seinare var i 1843 husbonden Anders Sørensen Fjell død, og det var arveskifte på «Fjeld i Lillehammer, Faaberg» ved dette skiftet utgjorde arvebuet brutto 174 rd. og netto 162 rd. Arvingane ved skiftet var forutan enka Aase Torgersdtr. dei 5 borna i ekteskapet. Dei var: 1. Søren, 2. Anders, 3. Anne, som hadde vore gift med Peder Ulland og hadde 5 born etter seg, 4. Mari, som var gift med Hans Klæva, 5. Andrine, som var ugift.»

Her har nok Hattestad strukket strikken litt lenger enn den rekker, men feilen, eller misforståelsen, er veldig lett å forstå. Skiftekartet på Digitalarkivet for dette skiftet i 1843 sier «Fjeld i Lillehammer, Fåberg», men dette er en misforståelse. Hvis man går inn i selve skiftet står det i åpningen i skifteforhandlingsprotokollen (SAH, Sør-Gudbrandsdal tingrett, Skifteforhandlings- og skifteutlodningsprotokoll, 1842-1853, s. 8b-9a) følgende:

«Aar 1842, Løverdagen den 8de October blev skiftet efter afdøde Anders Sørensen Fjeld af Faaberg Præstegjeld videre behandlet paa Lillehammer ved Sorenskriver Lunde ...». Det er lett å tolke dette som at han bodde på Fjell som lå i Lillehammer annekssogn til Fåberg prestegjeld, men strengt tatt så står det kun at det ble holdt et skifte på Lillehammer (det vil si i Lillehammer by) etter en Anders Sørensen Fjeld fra Fåberg. Det står strengt tatt ikke at han bodde på Fjell gård, noe han heller ikke gjorde. Han døde nemlig 16.12.1838 på Lilleulland i Saksumsdalen i Fåberg som forhenværende sersjant, 75 år gammel. Fjeld var nemlig ikke et gårdsnavn her, men et slektsnavn. Det er ingenting som tyder på at han hadde noe som helst med Fjell gård i Vingrom å gjøre. Navnet Fjeld kommer fra et helt annet sted. Han hadde imidlertid noe med Vingrom å gjøre. Begge disse tingene skal jeg komme tilbake til litt senere.

Det går klart frem av skiftemøtet 8.10.1842 at det hadde vært minst ett skiftemøte tidligere og jeg har funnet et møte som ble holdt 22.8.1842 (SAH, Sør-Gudbrandsdal tingrett: Skifteforhandlings- og skifteutlodningsprotokoll, 1842-1853, s. 5b-6a). Også i dette møtet går det frem at det har vært et møte enda tidligere, men dette har jeg ikke klart å finne. Disse møtene er ikke nevnt på skiftekartet. Både i møtet den 22. august og den 8. oktober, som begge var korte, går det frem at det var uenighet mellom arvingene. Det var enken etter Anders Sørensen, Aase Torgersdatter, sønnene Søren og Andreas Andersønner og svigersønnen Hans Kleve som mente at svigersønnen Peder Ulland (som da var enkemann) skyldte penger til boet. Dette benektet Peder Ulland og det ble ikke oppnådd enighet mellom dem. Dette var bakgrunnen

for de stadige utsettelsene. Ved et skiftemøte 6.2.1843 (SAH, Sør-Gudbrandsdal tingrett: Skifteforhandlings- og skifteutlodningsprotokoll, 1842-1853, s. 24b-25a) kommer det frem at det ble inngått et kommisjonsforlik den 1.12.1842 der Peder Ulland innrømmer å være skyldig 350 speciedaler til boet og at disse pengene skal fordeles på de andre arvingene etter regler fastsatt i forliket. Dermed kunne skiftet slutføres, men dette forliket har jeg ikke funnet.

Som nevnt ovenfor i sitatet fra Hattestads manuskript så hadde Anders Sørensen Fjeld litt økonomisk aktivitet i Vingrom. Hattestads påstand om at han drev med handel har jeg imidlertid ikke funnet noe belegg for. Det er tinglyst fire dokumenter på nordre Audenhus som omhandler Anders Sørensen Fjeld. Det første jeg har funnet er et skjøte datert 22.11.1819 fra Ole Wold til Anders Sørensen Fjeld på gården nordre Audenhus, matr. no. 2 i Fåberg av skyld 1 hud 6 skind for 1200 speciedaler. Kjøperen skal overta tingleste føderåd til Ragnhild Christensdatter, til selgerens svigerfar Major Weihe, og til Johannes Olsen. Det bemerkes at den hustomten som Major Weihe har kjøpt av Simen Borud ikke inngår i handelen før etter major Weihes død, da denne tomten og de husene som står der blir majorens residens. Plassen Øvre Sveen unntas også fra kjøpet.

Det neste dokumentet er en pantobligasjon datert 27.11.1820 pålydende 400 speciedaler fra Anders Sørensen Fjeld til Major von Weihe's sønn Jacob Petter Weyhe. Anders Sørensen pantsetter sin gård nordre Audenhus i Fåberg av skyld 1 hud 4 skind med 3. prioritet, samt alle sine løsøre-effekter.

Det tredje dokumentet er også en pantobligasjon datert 1.3.1821, tinglest 21.3.1821 pålydende 231 speciedaler fra Anders Sørensen Fjeld, bosatt på Audenhus i Fåberg, til kaptein Bjerkebek, ridder av Danebrog og boende på gården Øverad(?) ved Kongsvinger, og til hans umyndige stesønn Lars Olsen Grundt. Som sikkerhet pantsettes med 2. prioritet gården Audenhus (matr. no. 2) i Fåberg av skyld 1 hud 4 skind, etter 1. prioritets pantsettelse på 300 speciedaler til Arne Aasen på Biri. Medunderskriver og kausjonist er Anders Sørensen Fjelds bror fullmektig Engebret Sørensen.

Til slutt er det et skjøte datert 17.11.1821 fra Anders Sørensen Fjeld til Arne Christensen Aasen i Biri og hans to døtre Marie Arnesdatter og Anne Maria Arnesdatter på gården nordre Audenhus, matr.no. 2 i Fåberg av skyld 1 hud 6 skind for 1100 speciedaler. I skjøtet nevnes akkurat de samme heftelser som da Anders Sørensen kjøpte gården i 1819.

Anders Sørensen Fjeld har altså eid nordre Audenhus i nesten nøyaktig to år. I pantobligasjonen fra 1.3.1821 nevnes det uttrykkelig at Anders Sørensen bor på gården. I de andre dokumentene står det ingenting om hvorvidt han bor der eller ikke. Det er grunn til å trekke i tvil om han virkelig bodde der i det hele tatt. Grunnen til det er at han egentlig bodde et annet sted både før og etter dette. Også dette kommer jeg tilbake til.

Jeg skal nå gå tilbake til arveskiftet etter Anders Sørensen Fjeld på Lillehammer i 1842/1843. I dette skiftet nevnes enken Aase Torgersdatter og fem barn som er nevnt i denne rekkefølgen:

1. Søren Andersen
2. Andreas Andersen
3. Anne Andersdatter som er død, men var gift med Peder Ulland og etterlater seg fem barn
4. Ingeborg Maria Andersdatter som er gift med Hans Kleve
5. Andrine Andersdatter som er umyndig

Ingen av disse barna er født i Fåberg og Anders Sørensen og Aase Torgersdatter er heller ikke gift i Fåberg. Ut fra de tinglyste dokumentene nevnt ovenfor kan det tyde på at de hadde kontakter i Biri. Internett er en uuttømmelig kilde til inspirasjon og opplysninger for en slektsgransker. Man må bare bruke opplysningene med omhu. Det er nemlig ikke alt man finner der som er riktig. Uansett så brakte et internetsøk for dagen opplysninger som tydet på at denne familien opprinnelig kom fra Sigdal i Buskerud og det viste seg å være riktig. Når vi begynner å lete i kirkebøkene for Sigdal så finner vi fort ut at ungkar og sersjant Anders Sørensen Fjeld og Aase Torgersdatter Haviken ble gift i Sigdal 14.6.1804. De hadde sønnen Søren Andersen Fjeld døpt i Sigdal 24.2.1805, men han ble begravet fra Grasvig i Sigdal allerede 28.3.1805. Ved folketellingen i 1801 bodde Anders Sørensen Fjeld på Slette i Sigdal som ugift og losjerende underoffiser, mens Aase Torgersdatter befant seg i tjeneste på Ulberg i Sigdal.

Ved å lete etter konfirmasjoner og brylluper for barna i Biri og Fåberg så kan man nøste opp hele barneflokket. Her er barna i kronologisk rekkefølge med unntak av han som døde som spebarn i Sigdal, som nevnt ovenfor.

Anne Andersdatter Fjeld ble konfirmert fra Bratlien i Snertingdalen i Biri 29.9.1822 og foreldrene oppgis å være Anders Sørensen og Aase Torgersdatter. Intet fødested eller tid er oppgitt, men etter alderen oppgitt ved bryllupet var hun født ca. 1805. Kirkebok for Sigdal viser at hun ble født

på Grasvik i Sigdal og døpt i Sigdal 26.12.1805. Gardmannsdatter Anne Andersdatter Bratlien (20 år) ble gift i Segård kirke i Snertingdalen i Biri 25.6.1825 med Peder Eriksen Nygård fra Fåberg. De flyttet umiddelbart til Fåberg og slo seg etter hvert ned som gårdbrukere på Nedre Ulland i Saksumsdal der Anne døde 12.3.1842, et halvt år før skiftet etter faren på Lillehammer. Det ble holdt arveskifte etter Anne Andersdatter på Nedre Ulland med første møte 18.10.1847 og siste møte 23.4.1849. Skiftet ble altså holdt først fem år etter at Anne døde. Det var sannsynligvis fordi Peder Eriksen giftet seg opp igjen i Fåberg 14.12.1847 med Anne Amundsdatter Ortdal, født ca. 1795 i Fet i Akershus.

Peder Eriksen og Anne Andersdatter Ulland hadde følgende barn:

1. **Even Pedersen** født og død 1826 på Nygård i Saksumsdal i Fåberg.
2. **Antonette Pedersdatter Ulland** født 11.1.1828 på Nygård i Saksumsdal. Hun ble gift 15.12.1847 i Fåberg med Christian Ellingsen Lilleulland (f. 1819 i Fåberg). De var gårdbrukere på Lilleulland i Fåberg og hadde en sønn Even i 1849.
3. **Even Pedersen Ulland** født 22.5.1830 på Nedre Ulland i Saksumsdal i Fåberg. Han ble gift i Fåberg 20.6.1859 med Berthe Christensdatter Tråseth-eie (f. 1837 i Fåberg). De bodde på Enger under Ulland der de var gårdbrukere i 1865. De hadde fem barn i Norge før de reiste til Amerika i 1868.
4. **Kristine Pedersdatter Ulland** født 15.4.1833 på nedre Ulland i Fåberg. Hun ble gift i Fåberg 5.7.1855 med Ole Pedersen Fliflet-eie (f. 1831 i Fåberg) og de hadde åtte barn. De kjøpte etter hvert bruket Nordengen under Hovland i Saksumsdal der de drev som gårdbrukere.
5. **Torger Pedersen Ulland** født 1836 og død 1837 på nedre Ulland.
6. **Sina Pedersdatter Ulland** født 1838 og død 1847 på nedre Ulland.

Torger Andersen Fjeld ble konfirmert 3.4.1825 i Segård kirke i Snertingdal i Biri. Han bodde da på Bratlien og foreldrene oppgis å være «A: Fjeld og kone Aase Bratlien». Her står det at han ble døpt 8.3.1808 i Sigdal ifølge attest og kirkebok for Sigdal viser at han ble født på Grasvik i Sigdal og døpt der 8.3.1808. Torger døde på Sveen i Snertingdal 16.6.1835, ugift, og er ikke nevnt i skiftet etter faren.

Søren Andersen Fjeld ble konfirmert 25.6.1826 i Segård kirke i Snertingdalen. Han bodde da på Bratlien og dåpsdatoen oppgis til 17.3.1811, men noe sted oppgis ikke. Han ble født 9.3.1811 på Sund i Sigdal og døpt i

Sigdal 17.3.1811. Kirkeboken for Biri viser at i 1836 flyttet gardmannssønn Søren Andersen (25 ½ år) fra Bratlien i Biri til Land «for at giftes». I kirkeboka for Land finner vi at Søren ble gift 4.11.1836 i Fluberg, Søndre Land, med Maren Pedersdatter Berg-eie (datter av Peder Hansen). Søren bodde da også på Berg-eie i Fluberg. De fikk ett barn på Berg i Fluberg før de flyttet til Fåberg og etter hvert slo seg ned på Laderud under Ulland i Saksumsdalen.

Ved folketellingen 1865 bodde familien på Laderud i Saksumsdalen, men her er det en merkverdighet med hans fødsel. Det står at han er født 1812 i Fet på Romerike, men jeg har sjekket dette og kan ikke finne noen slik fødsel der. Jeg var i begynnelsen usikker på om den Søren Andersen som giftet seg i Fluberg i 1836 med Maren Pedersdatter var Anders Sørensen Fjelds sønn, men farens navn oppgitt ved bryllupet er Anders Sørensen. Dessuten hadde Søren og Maren en datter Tonette født 5.2.1848 i Fåberg og hun bodde ved folketellingen 1865 hos Andrine Mosgaard i Fredensborgveien i Christiania. Andrine var søster til Søren Andersen Fjeld (mer om henne nedenfor). Dette overbeviste meg om at dette er den rette Søren Andersen. I 1868 reiste Søren, kona Maren og barna Anders, Tonette og Mina til Quebec i Canada med båten New Brunswick. De andre barna ble igjen i Fåberg.

De hadde syv barn:

1. **Agnethe Sørensdatter Laderud** født 20.11.1836 på Berg i Fluberg i Søndre Land. Hun ble gift i Fåberg 17.4.1860 med Ole Olsen Rindalshaugen (f. 1833 i Fåberg). De var i 1865 husmannsfolk på Ullandsengen under nedre Ulland i Saksumsdal og hadde da en sønn Ole Olsen, født 1860. Senere ser det ut til at de forsvinner fra Fåberg. Det reiste til Amerika i 1867.
2. **Kristine Sørensdatter Laderud** født 11.9.1839 på Nedre Ulland i Fåberg. Hun ble gift i Nykirke i Vestre Gausdal 29.12.1863 med Jacob Olsen Bøvolden (f. 1832 i Vestre Gausdal). De kjøpte plassen Storsveen under Kval i Saksumsdal i Fåberg og bodde der som gårdbrukere. Jacob døde i 1880 og Kristine bodde fortsatt på Storsveen ved folketellingen i 1891. De hadde sju barn.
3. **Anders Sørensen Laderud** født 17.9.1842 på Nedre Ulland-eie i Saksumsdal. Han ble med foreldrene til Canada i 1868.
4. **Peder Sørensen Laderud** født 30.3.1845 på Nedre Ulland-eie i Saksumsdal. I 1865 bodde han på Laderud i Saksumsdal som tømmerhugstbestyrer. Han reiste til Amerika i 1866.

5. **Tonette Sørensdatter Laderud** født 5.2.1848 på Nedre Ulland-eie. Hun ble med foreldrene til Canada i 1868.
6. **Maria Sørensdatter Laderud** født 1850 og død 1853 på Nedre Ulland-eie.
7. **Mina Sørensdatter Laderud** født 27.1.1859 på Nedre Ulland-eie. Hun ble med foreldrene til Canada i 1868.

Ingeborg Maria Andersdatter Fjeld ble konfirmert 29.6.1828 i Snertingdal. Hun bodde da på Bratlien i Snertingdalen og foreldrene oppgis å være «Anders Field, Aase». Dåpsdatoen oppgis til 26.6.1813, men ikke noe sted oppgis. Hennes fødsel og dåp er ikke funnet, men kirkeboken for Biri for perioden 1790-1813 mangler så det er sannsynlig at hun ble født og døpt i Biri og at hun stod i den boken. Den 29.3.1836 flyttet Ingeborg Maria Andersdr. (23 år), som da var gardmannsdatter på Bratlien i Biri, til Øyer sammen med Hans Eriksen Kleve (32 år) som hun hadde tenkt å gifte seg med. Han bodde da på Pettersborg i Biri der han var krambodkarl, men hadde nettopp kjøpt gården Halstenstad i Øyer. Hans Eriksen Kleve var født i Gausdal i 1804 som sønn av Erik Hansen Kleve (1768-1826) fra Gausdal og kone Åste Syversdatter Langseth (1782-????) fra Fåberg. Ingeborg Maria og Hans giftet seg i Øyer 26.5.1836. I 1841 flyttet de fra Halstenstad i Øyer til Lilleulland i Fåberg og i 1848 flyttet familien til Grytten i Romsdal og slo seg etter hvert ned på Siem. Hans Eriksen døde på Siem i Romsdal 16.6.1865. Ved folketellingen 1865 bodde Ingeborg Maria der som enke og losjerende hos sønnen Even. Ved folketellingen 1875 hadde hun imidlertid flyttet. Da befant hun seg i Christiania og bodde hos sin søster Andrine Mosgaard i Fredensborgveien 24,26 som Ingeborg Marie Siem, født 1814 i Biri. Ved folketellingen i 1891 bodde hun på Fredrikstad Bryggeri i Glemmen i Østfold og det står da at hun var udyktig til alt arbeid og ble forsørget av sin svoger Johan Fredrik Mosgaard. Jeg har ikke funnet ut hvor og når Ingeborg Marie døde.

Ingeborg Maria og Hans hadde følgende barn:

1. **Even Hansen Siem** født 27.11.1836 på Halstenstad i Øyer. Han ble gift i Eid i Grytten i Romsdal 20.7.1863 med Gjertrud Jonsdatter Slenes (f. cirka 1838 i Nesset i Møre og Romsdal). De bodde på Siem/Siemsåsen i Eid i Romsdal. Even Hansen døde der 8.8.1895. Even og Gjertrud hadde minst syv barn.
2. **Anne Hansdatter** født 6.9.1838 på Nordlien i Ringebu av en eller annen grunn. Hun var ikke med på flyttelasset da familien flyttet fra

Halstenstad i Øyer til Lilleulland i Fåberg i 1841. Det er derfor mulig at Anne døde før 1841, men jeg må ta det forbeholdet at jeg ikke har funnet hennes dødsfall.

3. **Alette Hansdatter Siem** født 21.2.1841 på Lilleulland i Fåberg. Hun var gift to ganger. Først med Hans Mathias Olsen (f. 1837 i Aukra i Møre og Romsdal). Jeg har ikke klart å finne dette bryllupet, men de bodde i Stjørdal i Nord-Trøndelag der de fikk to barn, Anne Marie og Olaf Jørund i henholdsvis 1873 og 1874. Hans Mathias var skolelærer og kirkesanger i Stjørdal. Han døde på Vollan i Stjørdal 29.6.1877. Alette giftet seg opp igjen i Stjørdal 27.8.1879 med Kristian Johansen Vipstad (f. 1849 i Stjørdal). De var gårdbrukere på Østre Vollan i Skatval i Stjørdal. Alette og Kristian Vipstad hadde en sønn Hans i 1881. Alette er altså identisk med føderådskona Alette Vipstad på østre Vollan i Skatval i Nord-Trøndelag i 1920 som jeg nevnte i innledningen til denne artikkelen. Fødselsdatoen oppgitt i folketellingen 1920 stemmer ikke med den som står i kirkeboka for Fåberg, men det er ikke tvil om at det er samme person. Noen annen Alette er ikke født i Fåberg på denne tiden og farens navn er ved hennes bryllup i 1879 oppgitt å være Hans Eriksen.
4. **Anne Marie Hansdatter** født 30.8.1843 på Nordre Lien-eie i Fåberg. Hun ble med da familien flyttet til Grytten i 1848, men etter det vet jeg ikke noe mer om henne.
5. **Hans Hansen Siem** født 12.5.1846 på Nedre Myren-eie i Fåberg. Han kalte seg Hans Siem og bodde i 1865 som handelsbetjent i Sjøgaten i Kristiansund. I 1875 ble han gift i Eidsvold i Akershus med Gyda Kristine Tønsaker fra Nedre Tønsaker i Eidsvold. Og ved folketellingen 1875 bodde han i Sundgaarden/Vingergaarden i Eidsvoll som handelsbestyrer. Han er også oppført på konas hjemgård Tønsaker som midlertidig bosatt. Etter en kort tur innom Hamar rundt 1883 slo de seg ned på Gjøvik som kjøpmannsfamilie. Hans kone Gyda Kristine døde på Gjøvik 1.7.1895 og Hans Siem giftet seg opp igjen som enkemann i Vardal i 1906 med Inga Karoline Eriksrud. Ved folketellingen 1910 bodde de i Bakkegaten 4 på Gjøvik der han da var «kontor og forlikskommisær». Hans hadde minst sju barn i sine to ekteskap og familien brukte Siem som slektsnavn.
6. **Anton Hansen Siem** født 4.12.1849 på Strømme i Eid i Grytten i Romsdal. Intet mer vites om ham.

7. **Anton Hansen Siem** født 1.7.1852 på Siem i Eid i Grytten. Ved folketellingen 1865 bodde han hjemme hos sin mor på Siemsåsen i Eid i Romsdal. Etter det har jeg mistet sporet av ham.
8. **Søren Hansen Siem** født 11.4.1856 på Siem i Eid i Grytten. Ved folketellingen 1875 bodde han i Lillegårdsgate 12 i Trondheim som ugift smedsvenn. Senere ukjent.

Andreas Andersen Fjeld ble født 12.9.1820 på Bratlien i Snertingdal og døpt i Biri kirke 15.10.1820. Foreldrene oppgis å være «Gf. Anders Sørensen og Aase Bratlien». Han ble konfirmert 24.4.1836 fra Sveen i Snertingdal og her står det at han ble født og døpt i Fåberg i 1821 av foreldre «Gf. Anders Sørensen og Aase Tørgersdtr.». Dette stemmer imidlertid ikke. Som nevnt ovenfor er dåpen er innført i kirkebok for Biri og bostedet oppgitt å være Bratlien. Andreas flyttet til Gausdal i 1841 og giftet seg der i 1842 med Randi Amundsdatter Ånrud fra Auggedal i Vestre Gausdal. Hun ble født 27.4.1816 og var datter av Amund Amundsen Ånrud fra Gausdal og Ingeborg Christoffersdatter Lilleulland fra Fåberg. I 1848 reiste Andreas og Randi til Grytten i Møre og Romsdal. Året etter flyttet de til garden Holmem på Veøy i Møre og Romsdal for å drive gården som forpaktere. I 1850 flyttet de imidlertid tilbake til Siem i Grytten. Randi Amundsdatter døde på Siem 3.3.1850 og i 1854 reiste Andreas Andersen og de to barna som var født i Fåberg tilbake til Saksumsdalen i Fåberg. Den yngste sønnen Andreas Andreassen som ble født på Veøy i 1849 ble av en eller annen grunn ikke med til Fåberg. Andreas Andersen Fjeld giftet seg opp igjen i Fåberg i 1854 med Marthe Engebretsdatter Sæther fra Saksumsdalen. Ved folketellingen 1865 bodde familien på Lybæk i Saksumsdal som gårdbrukere og ved folketellingen 1875 bodde de på Søre Sæther i Saksumsdal som gårdbrukere. Andreas Andersen Fjeld døde på Sæther i Saksumsdalen 14.3.1908 som enkemann og føderådsmann.

Andreas og Randi hadde følgende barn:

1. **Anders Andreassen Lybæk** født 27.7.1843 på Nordre Myhren i Saksumsdal i Fåberg. Ble med faren tilbake til Fåberg fra Romsdal etter at moren døde i 1850. Han bodde ved folketellingen 1865 på Lybæk i Saksumsdal, og ble med farbroren Søren Andersen Fjeld og hans familie til Canada i 1868.
2. **Johan Andreassen Myhren** født 1.1.1846 på Myhren i Saksumsdal i Fåberg. Han ble med faren tilbake til Fåberg fra Romsdal etter at moren døde i 1850, men etter det vites ingenting mer om ham.

3. **Andreas Andreassen Siem** født 14.4.1849 på Holmem i Veøy i Møre og Romsdal. Han ble av en eller annen grunn ikke med til Fåberg da faren og de to eldre brødrene flyttet tilbake dit i 1854. Han ble konfirmert fra Siem i Grytten 15.10.1865 og bodde ved folketellingen 1865 på Eide i Eid i Grytten som tjenestegutt hos gårdbruker Ole Olsen. Jeg antar Andreas ble «overtatt» av sin tante Ingeborg Maria som da var enke på Siem. Se ovenfor.

Andreas og Marthe fikk fem barn i Saksumsdal:

4. **Randine Andreasdatter Sæther** født 22.10.1854 på Lilleulland-eie i Saksumsdal i Fåberg. Ved folketellingene i 1865 og 1875 bodde hun hjemme hos foreldrene. Etter det ukjent.
5. **Anne Marie Andreasdatter Sæther** født 5.12.1856 på Dalby-eie i Saksumsdal. Hun ble gift i Fåberg 10.1.1882 med enkemann Amund Simensen Rindal (f. 1846 i Saksumsdal i Fåberg). De var gårdbrukere på Nedre Myhren i Saksumsdal i Fåberg og hadde fem barn. Anne Marie døde på nedre Myhren 8.2.1902. En litt artig sak her kan være at i juni 1999 var jeg oppe på det nedrevne gammeltunet på Rindal i Saksumsdal. I ruinene av en gammel driftsbygning fant jeg stor flat stein med følgende inngravert: «A.SS. Rindal 186?, Født den 19.4.????». Noen av tallene var vanskelige å tyde, men dette må dreie seg om Anne Maries mann Amund Simensen Rindal. Han var nemlig fra denne gården og født den 19.4.1846.
6. **Agnethe Andreasdatter Sæther** født 15.8.1858 på Dalby-eie i Saksumsdal. Ved folketellingen 1865 bodde hun hjemme hos foreldrene på Lybæk i Saksumsdal. Etter det vet jeg ikke noe mer om henne.
7. **Even Andreassen Sæther** født 15.3.1860 på Dalby-eie i Saksumsdal. Ved folketellingene i 1865 og 1875 bodde han hjemme hos foreldrene. Etter det vet jeg ikke noe mer om ham.
8. **Torvald Andreassen Sæther** født 2.6.1863 på Lybæk i Saksumsdal. Ved folketellingene i 1865 og 1875 bodde han hjemme hos foreldrene. Etter det vet jeg ikke noe mer om ham.

Andrine Andersdatter Fjeld ble født 29.7.1825 på Bratlien i Snertingdal og døpt 14.8.1825 i Segård Kirke. Foreldrene oppgis å være «Gf. Anders Sørensen og Aase Tørgersdtr. Bradtlien». Hun ble konfirmert 16.5.1841 i Fåberg, men noe bosted i Fåberg er ikke oppgitt. Andrine ble gift i Domkirken i Christiania 4.12.1850 med skreddersvend Johan Fredrik Mosgaard, født 20.10.1830 i Drøbak. Ved folketellingene i 1865 og 1875

bodde de i Fredensborgveien i Christiania og Johan Fredrik Mosgaard var da bryggerimester. Ved folketellingene i 1891 og i 1900 bodde de på Fredrikstad Bryggeri i Glemmen i Østfold der Johan Fredrik Mosgaard var bryggerimester. Ved folketellingen 1910 bodde Johan Fredrik på Bæknesset i Ås i Akershus som enkemann og pensjonist. Jeg har ikke funnet ut hvor og når Andrine døde.

De hadde barna:

1. **Kristian Nicolai Bartmann Mosgaard** født 21.9.1855 i Sørkedalsveien i Aker. Ved folketellingene i 1865 og 1875 bodde han hjemme hos foreldrene og er i 1875 oppført som ugift handelsbetjent. Senere kalte han seg Kristian Bartmann. Han ble gift med Anna Mathilde Helseth (f. 1853 i Christiania) og de hadde barna Sverre Bartmann (f. 1883) og Astrid Bartmann (f. 1889). Sverre utvandret til Amerika og har etterslekt der. Astrid bodde ved folketellingen 1910 på Furuheim i Nord-Fron som midlertidig bosatt og ugift «telefonistinde». Egentlig bodde hun sammen med sin mor i Wessels gate 1 i Kristiania. Kristian Bartmann og Anna Mathilde Helseth ble skilt før 1900.
2. **Edmund Magnus Mosgaard** født 1861 i Kristiania. Han var gift to ganger. Først i 1884 i Vestre Aker med Inga Bertha Karine Sogn (1858-1888) og andre gang 1900 i Ås i Akershus med Jenny Jacobsdatter Kirkerud (f. 1881 i Nordby i Ås i Akershus). Han var bryggerimester på Odals Verk i Sør-Odal på 1880-tallet og bodde der fremdeles ved folketellingen 1891 som enkemann. Senere var han bryggerimester i Kristiania. Han døde der i 1922. Han hadde to barn i første ekteskap og fem barn i andre ekteskap.
3. **Alexander Sofus Mosgaard** født 1863 i Kristiania. Intet mer vites.
4. **Haakon Fredrik Mosgaard** født 1865 i Kristiania. Intet mer vites.
5. **Karlo August Mosgaard** født 1867 i Kristiania. Intet mer vites.

Så tilbake til Buskerud og Anders Sørensen Fjelds opphav. Han var ikke opprinnelig fra Sigdal, men ble født på gården Nordigarden Fjell i Hole i Buskerud og døpt i Hole 13.9.1767. Foreldre var Søren Andersen Hurum (1747-1824) og kone Anne Hansdatter Fjell (1744-1790). De var gårdbrukere på hennes farsgard Nordigarden Fjell, men de eide også Store Svarstad i Hole som sønnen Anders Sørensen Fjeld overtok. Bygdeboka for Hole forteller at Anders Sørensen Svarstad (f. 1767, fra Fjell i Hole) var underoffiser, og synes å ha forlatt Hole etter å ha blitt utlagt som barnefar i 1798 og 1800 til to uekte barn: Anne (f. 1798) med Lisbeth Mikkelsdatter Ullern, og Lars (f. 1800) med

Ingeborg Eriksdatter Frøshaug. Ved skjøte av 18. desember 1798 solgte han 22 1/2 lispund i Store Svarstad til Hans Christoffersen Gaarder for 2.994 riksdaler. Den nye eieren lånte 1.499 riksdaler av Peder Pedersen Lien på Snarum mot pant i gården. I 1801 finner vi underoffiser Anders Sørensen Fjeld (32) som losjerende på gården Slette i Sigdal. Han ble gift med Aase Torgersdatter, og de flyttet seinere til Biri i Oppland og fikk flere barn. (Hole Bygdebok, bd. 4, side 282-283).

I tillegg til de to uekte barna nevnt i bygdebok for Hole, hadde sersjant Anders Sørensen Fjell og piken Åse Pettersdatter Slette sønnen Anders (uekte) døpt i Sigdal 2.8.1801. Anders Sørensen Fjeld hadde han altså flere barn utenfor ekteskap før han ble gift med Aase Torgersdatter Haviken. Dermed har søskenflokket jeg har skrevet om ovenfor også en del halvsøsken som jeg ikke har fulgt noe nærmere fremover i tid.

Aase Torgersdatter Haviken må være døpt i Sigdal 25.7.1784 og faren er i kirkeboka kalt Torger Aslesen(!) Haviken. Dette farsnavnet må imidlertid være feilaktig oppgitt. Hennes foreldre var Torger Kittelsen Haviken (1757-1847) og Ingeborg Knutsdatter (1759-1842) som ble gift i Sigdal 10.7.1780. Dette finner man mer om i bygdeboka for Sigdal.

Jeg har ikke fulgt Anders og Aases forfedre noe lenger bakover, men å dømme etter bygdebøkene for Hole og Sigdal er dette solide bondeslekter og det ser ut til å være mye å finne bakover her for den som ønsker å lete opp sine forfedre i det området.

Som man kan se av gjennomgangen av Anders Sørensen Fjelds barn ovenfor var han gardbruker på Bratlien i Snertingdalen i Biri både før og etter at han eide nordre Audenhus i Fåberg. Dette er grunnen til tvilen om han virkelig bodde på Audenhus selv om han eide den. Det er imidlertid en opplysning som kan tyde på at familien har oppholdt seg på nordre Audenhus en periode. Da sønnen Andreas Andersen ble konfirmert i 1836 i Biri står det at han er født og døpt i 1821 i Fåberg. Denne dåpen er imidlertid ikke innført i Fåberg, men i Biri (dog i 1820) og bostedet oppgis da å være Bratlien. På et eller annet tidspunkt har imidlertid Anders Sørensen kommet til Fåberg ettersom han døde på Lilleulland i Fåberg i 1838. Kona Aase Torgersdatter døde på Dalbyeie i Fåberg 26.11.1859. Selv om han var gardbruker på Bratlien i Snertingdalen så eide han ikke gården. Denne gården ble i 1811 solgt ved auksjonsskjøte til Handelshuset Collett og Søn og de solgte den videre i 1831. Anders Sørensen Fjeld må derfor ha vært forpakter eller leilending her. Jeg

har ikke funnet noen utflytting fra Biri eller innflytting i Fåberg for Anders Sørensen og kone. Datteren Andrine ble konfirmert i Fåberg i 1841 og tre av hennes søsken med sine familier meldes innflyttet i Fåberg henholdsvis den 29., 30. og 31. mars 1841.

I den tinglyste pantobligasjonen på nordre Audenhus datert 1.3.1821 som jeg nevnte lenger opp, nevnes Anders Sørensen Fjelds bror fullmektig Engebret Sørensen som medunderskriver og kausjonist. Ifølge bygdeboka for Hole hadde Anders Sørensen en bror Engebret Sørensen Svarstad (f. ca. 1778) som i 1795 ble gift med Kari Mikkelsdatter (f. 1774). De overtok umiddelbart hennes farsgard Svarstadengen. Der bodde de i 1801 med de to barna Mikkel (f. 1795) og Anne (f. 1800). Allerede i 1804 solgte de Svarstadengen for 2200 riksdaler. Hvor det ble av dem etterpå vet jeg ikke, men ettersom Engebret Sørensen er medunderskriver på pantobligasjonen på nordre Audenhus i 1821 er det vel ikke utenkelig at han bodde i nærheten her på den tiden. Dessuten er tittelen fullmektig litt underlig. Jeg har imidlertid ikke lett noe aktivt etter ham.

Kilder:

Kirkebøker og folketellinger tilgjengelig på Digitalarkivet.

Bygdebøker for Hole og Sigdal i Buskerud.

Årbok for Romsdalsmuseet år 2000, side 115 ff (her står det en del om familiene på Siem i Grytten).

Dessuten takk til Terje Tandsether, Raufoss, for samarbeid og verdifulle bidrag til å nøste opp denne familien.